

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

11.01.2022

Vår ref:

2021/8382

Deres dato:

Deres ref:

Saltdal kommune
Kirkegata 23
8250 ROGNAN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Anders Tandberg, 78 95 03 34

Statsforvalterens vedtak i klagesak - forskrift om snøskuterløyper i Saltdal kommune - Skaiti til riksgrensen

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til klager på Saltdal kommunes vedtak den 23. mars 2021 i sak 21/21. Saken gjelder forskrift om snøskuterløyper mellom Skaiti og riksgrensen mot Sverige.

Det har kommet åtte klager på Saltdal kommunestyres vedtak i sak 21/21. Kommunen har, i sin førsteinstansbehandling av klagen, ikke tatt disse til følge og saken er derfor sendt Statsforvalteren som klagemyndighet.

Vi har av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) blitt oppnevnt som settestatsforvalter i saken og skal dermed behandle disse klagen på vegne av Statsforvalteren i Nordland. Partene er orientert om forventet saksbehandlingstid i våre brev av 27. oktober 2021 og 1. februar 2021.

Kommunens vedtak er ikke gitt oppsettende virkning, og forskriften har dermed vært rettskraftig den tiden klagesaksbehandlingen har pågått. Forskriften er kunngjort på lovdata.no: [FOR-2021-03-26-1086](https://lovdata.no/for/2021-03-26-1086).

Statsforvalterens vedtak

Statsforvalteren i Troms og Finnmark truffet følgende

vedtak:

Statsforvalteren tar ikke klagen fra Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland, Semisjaur-Njarg Sameby, Gaddis hytteforening, Jan Erling Wasmuth, Kjell-Gunnar Brenna, Lisa Dillan, Therese Elina Bredesen eller Maria Bredesen til følge.

Vi stadfester med dette Saltdal kommunestyres vedtak den 23. mars 2021 i sak 21/21.

Statsforvalterens kompetanse

Kommunestyrets vedtak om snøskuterløype kan påklages til Statsforvalteren, jf. nasjonal forskrift § 4a åttende ledd første punktum. For klagebehandlingen gjelder forvaltningsloven kapittel VI tilsvarende med visse unntak, jf. forskriften § 4a åttende ledd andre punktum.

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

Statsforvalterens kompetanse i klagesaker fremgår av fvl. § 34. Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken, herunder saksbehandlingen, lovanvendelsen og skjønnsutøvelsen. Statsforvalteren kan også ta opp forhold som ikke er nevnt i klagen. Det skal ved behandlingen av saken legges vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen av det frie skjønn, jf. fvl. § 34 andre ledd.

Om overprøving av kommunens skjønn i klagesaker etter nf. § 4a har Klima- og miljødepartementet (KLD) uttalt følgende i brev 4. oktober 2017 til Fylkesmannen i Troms:

«Bare der kommunens vektning av de ulike hensynene er klart uforholdsmessig – for eksempel der kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge eller avveilingen ut ifra den konkrete situasjonen fremstår svært urimelig i disfavør disse hensynene, er det etter departementets syn grunnlag for å oppheve vedtaket.»

Statsforvalterens vurdering

Vi vil først ta stilling til om vilkårene for å kunne klage er oppfylt. Deretter vil vi vurdere klagerens anførsler og om det foreligger saksbehandlingsfeil og eventuell ugyldighet.

1 Er vilkårene for å kunne klage innfridd?

For at det skal foreligge klageadgang må den påklagede avgjørelsen være påklagbar, klageren må være berettiget til å klage, og klagen må være rettidig fremsatt.

Saltdal kommunes forskriftsvedtaket om snøskuter kan påklages jf. nasjonal forskrift § 4a siste ledd første punktum.

For klagesaker etter nasjonal forskrift § 4a gjelder forvaltningslovens kapittel VI, likevel slik at vedtaket bare kan påklages av grunneiere og rettighetshavere til eiendommer i løypenes influensområde, Sametinget og berørte reinbeitedistrikt, organisasjoner hvis interesser blir berørt av snøskuterløypene, nabokommuner og berørte statlige og regionale organer, jf. forskriften § 4a første ledd.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) representerer miljø- og friluftslivsorganisasjoner hvis formål er å arbeide for interesser som kan bli berørt av løypeforskriften og er klageberettiget. Svenska Samernas Riksförbund representerer Semisjaur-Njarg Sameby, som tilsvarer de norske reinbeitedistriktene, og er klageberettiget. Klagerne Gaddis hytteforening, Jan Erling Wasmuth, Kjell-Gunnar Brenna, Lisa Dillan, Therese Elina Bredesen og Maria Bredesen er klageberettiget gjennom å være – eller representere - grunneiere/rettighetshavere til eiendommer i løypas influensområde. Vi baserer oss her på kommunens vurdering av dette forholdet. Klagen er rettidig fremsatt. Vilkaene for å ta klagen til behandling anses oppfylt.

2 Klagerens anførsler og kommunens vurdering av disse

2.1 Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland

Tema: Friluftsliv, naturmangfold, reindrift

2.1.1 Klagers anførsler

FNF Nordland har fremmet klage på vegne av Norsk ornitologisk forening (NOF) avd. Nordland, Naturvernforbundet i Nordland og Bodø og omegns Turistforening.

FNF Nordland viser til lovgivers føringer i nf. § 4a om at kommunen ikke bør legge løyper i viktige eller svært viktige friluftslivsområder kartlagt etter Miljødirektoratets veileder M98-2013 og at kommunen bør holde store, sammenhengende vinterfriluftsområder frie for snøskuterløyper.

Selv om det ikke er noe eksplisitt forbud mot løyper i slike friluftslivsområder, skal kommunen ivareta disse hensynene. Dette mener FNF Nordland at kommunen ikke har gjort i tilfredsstillende grad. Det vises til at det er av manges interesse at området opprettholder de kvalitetene de har i dag uten støy fra snøskutere.

FNF Nordland anfører at kommunen har gjennomført mangelfull kartlegging og vurdering etter nml. §§ 8-12 og at snøskuterløypa ikke tar godt nok vare på naturmangofoldet.

Det vises til at Statsforvalteren i Nordland har vurdert at løypa er til *vesentlig skade* for reindriften i sin høringsuttalelse.

FNF Nordland konkluderer med at kommunestyrets vedtak ikke oppfyller hensynsplikten [i nasjonal forskrift § 4a red.anm.] som kommunen skal ta overfor friluftsliv, støy, naturmangfold og reindrift.

2.1.2 Kommunens kommentarer

Kommunen viser til sin konsekvensutredning for friluftsliv jf. saksfremlegg i kommunestyresak 21/21, og at kommunen der har gjort de vurderinger som kreves når løyper legges i viktige områder for friluftslivet. Kommunestyret var følgelig klar over at løypenettet dermed ikke var i samsvar med de gitte anbefalingene.

Kommunen viser til at den har gjort ytterligere gjennomgang av naturmangofoldet, herunder fugl, på bakgrunn av høringsinnspill fra NOF Nordland. Når det gjelder anførsler om rasting i perioden 1. mars – 1. mai og hensynet til revirhevdende fugl (slik som rype) i denne perioden, så mener kommunen at den totale påvirkningen anses å være av mindre betydning og at kommunen da har prioritert at det kan foretas rasting. Om trekkfugler, og da spesielt vadefugler, viser kommunen til at løypa ikke er lokalisert på eller nært viktige vann som er tidlig åpne og gir grunnlag som rasteplass.

Om hensynet til reindriften viser kommunen til konsekvensutredningen, at slik forskriften er utformet hensyntas Balvatn Reinbeitedistrikt og at distriktet har bidratt med opplysninger i prosessen.

2.2 Klage fra Semisjaur-Njarg Sameby – representert ved Svenska Samernas Riksförbund

Tema: Reindrift

2.2.1 Klagers anførsler

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) v/Jenny Wik Karlsson har klaget på vegne av Semisjaur-Njarg Sameby. Fullmakt datert 29. april 2024 fra samebyens leder («ordförande»), Anders-Erling Fjällås, ligger vedlagt klagen.

Semisjaur-Njarg Sameby ber i første rekke om at Saltdal kommunes vedtak oppheves i sin helhet, subsidiert at det i forskriften fastsettes at snøskutertrafikk ikke er tillatt etter den 15. mars.

Semisjaur-Njarg Sameby viser til de negative konsekvensene som økt motorferdsel i utmark og øvrig ferdsel i reinbeiteområder har for reindriften og at dette spesielt gjelder snøskutertrafikk i de mest sårbare periodene, slik som før og under kalvingen.

SSR og Semisjaur-Njarg Sameby har ved flere anledninger uttrykt at det er mangelfull informasjonen på norsk side av grensen om hvilke forhold som gjelder for motorferdsel i utmark, reindrifstlovens bestemmelser og hensyntagning av reindriften på svensk side.

Samebyen anser at det foreligger stor sannsynlighet for at Saltdal kommunes sammenbindingsløype kommer til å medføre økt snøskutertrafikk på svensk siden av riksgrensen.

Semisjaur-Njarg Sameby anfører at Saltdal kommunes vedtak ikke inneholder tilstrekkelige konsekvensutredninger for reindriften, miljøet eller dyrevelferdsaspekter. Samtlige av disse grunnene medfører at kommunestyrets vedtak må oppheves, alternativt vurderes på nytt i henhold til samebyens krav.

2.2.2 Kommunens kommentarer

Saltdal kommunestyre har behandlet klagen fra Semisjaur-Njarg Sameby etterskuddsvis i sak 72/21. Kommunestyret tok ikke klagen til følge.

Om samebyens subsidiære anførsel om at det i forskriften fastsettes stengingsdato 15. mars, viser kommunen til referat fra møte med Semisjaur-Njarg Sameby v/Anders Erling Fjällnes den 5. februar 2020 og samebyens uttalelser i saken. Kommunen kan ikke se at samebyen har spilt inn ønske om slik stoppdato tidligere. I referatutklippet framkommer det at samebyen er imot etablering av løypa da reinen blir forstyrret i en sårbar tid på året, men at dersom løypa vedtas ønsker distriktet ikke at løypa er åpen lengre enn til utgangen av mars. Dette da samebyen slipper flokken med Jäckvik-Sandviken i midten av april og at reinen da bruker 10-15 dager opp til grensen.

Kommunen viser til de avbøtende tiltak som er tatt inn i forskriftens § 3 a) om at reindriften kan kreve stenging av løypen mellom 15. april og 1. mai og at løypa skal stenges dersom området tas i bruk som kalvingsområde eller flyttlei. Kommunen mener med dette at samebyens interesser er ivaretatt på en hensynsfull måte.

Kommunen viser videre til at løypa ligger i Balvatn reinbeitedistrikt og tilgrenset Saltfjellet reinbeitedistrikt og del av konvensjonsområdet for Semisjaur-Njarg Sameby. For sistnevnte vises det til samebyens beitetid fra 1. juli til 31. august ihht. reinbeitekonvensjonen a 1972.

Om samebyens anførsler om negative konsekvenser for reindriften som følge av snøskuterkjøring på svensk side av riksgrensen viser kommunen til at det er opp til svenske myndigheter å «*håndtere brudd på svenske regler*» og at svenske myndigheter kan vedta motorferdselsforbud av hensyn til bl.a. reindriften ved behov. Kommunen vil informere bedre om reglene som gjelder for kjøring i Sverige.

Kommunen er, i motsetning til samebyen, av den oppfatning at snøskuterløypa ikke vil medføre økt trafikk og følgelig økt forstyrrelse sammenliknet med situasjonen før vedtakelse av løypa Skaiti-riksgrensen. Det vises til at løypa i all hovedsak bli brukt av fastboende og caravaneiere. Kommunen viser videre til potensialet for utvidelse av caravan-kapasitet på campingplassene i Skaiti-området.

Når det gjelder samebyens anførsler om mangler i konsekvensutredningen viser kommunen til sin utredning og de svenske reindrifskartene og at områdene nærmes grensen er «*vår, førsommerland, sommer, fòrhøstland og høstland*» og at det ikke er sammenheng mellom vinterbeitene på norsk side og samebyen vinterbeiter, noe som leder til ubetydelige konsekvenser for samebyens vinterbeiter.

2.3 Klage fra Gaddis hytteforening

Tema: Parkeringsplass, støy, medvirkning, utredning

2.3.1 Klagers anførsler

Gaddis hytteforening anfører at det ikke er foretatt støyutredning i tråd med nasjonale retningslinjene i veileder for opprettelse av snøskuterløyper og at det dermed ikke foreligger noen adekvat utredning som sikrer hytteeierne mot støy fra løypa, verken mot turområde eller hyttene. Det vises til at løypa går i åpent terreng uten barrierer og at støy vil bære langt.

Det vises til intensjonene i motorferdselloven § 4a om at det skal tas særskilt hensyn til blant annet friluftsliv, jaktområder, dyreliv og reindrifta og at dette er aspekter i utredningen som ikke følger intensjonene i § 4a. Løypa legges i områder karakterisert som «svært viktig friluftsområde» og «jaktområder». Området som berøres er ett av to tilgjengelige områder for hytteeierne uten støy fra snøskutere. Hytteforeningen viser til at den ikke er kontaktet som høringspart i forkant av vedtaket.

2.3.2 Kommunens kommentarer

Kommunen viser til at det i utredningen er gjort vurderinger av støy, men at det ikke er foretatt reelle støymålinger. Kommunen viser til Miljødirektoratets støyveileder om at supplerende støyberegning er en anbefaling dersom løype legges nærmere bygg/viktige friluftslivsområder enn minsteavstandene. Videre at 60 av hyttene i hyttefeltet ligger mer enn 700 meter og mellom 700 – 2500 meter fra løypenettet. Spørsmålet vedrørende støy var kjent ved kommunestyrets vedtak av forskriften og er ikke nye opplysninger i saken. Kommunen mener at den har utredet konsekvensene av tiltaket.

Om manglende høring av hytteforeningen viser kommunen til at den har forholdt seg til reglene om offentlig ettersyn og melding om oppstart, høring og vedtak som er annonsert i avis og elektronisk på kommunens hjemmeside. Videre at Gaddis hytteforening har kommet med innspill i prosessen og at det ikke gjøres noen ytterligere utredning av snøskuterløypen.

2.4 Klage fra Jan Wasmuth

Tema: Friluftsliv, naturmangold

2.4.1 Klagers anførsler

Jan Wasmuth, eier av Graddisveien 50, anfører i sin klage at Saltdal kommunes vedtak bryter med FNs bærekraftsmål nr. 12b (bærekraftig reiseliv mv.) og 13 (Stoppe klimaendringene), St.meld. nr 18 (2015-2016) om friluftsliv samt brudd på nml. §§ 8-12. Wasmuth anfører at områdene Junkerdal, Graddis og Skaiti representerer natur som er unik i norsk og internasjonal målestokk og at økt motorisert ferdsel vil påvirke disse verdiene negativt.

Det anføres videre at kommunen ikke har oppfylt nml. §§ 8-12 da den kun har benyttet seg av registreringer i Artsdatabanken og ikke gjennomført egne systematiske registreringer av biologisk mangfold i felt med tilhørende systematiske analyser. Wasmuth anfører at i saker med større naturinngrep må gjennomføres kartlegging og foretas en konsekvensutredning.

Kommunestyrets vedtak i sak 21/21 er tuftet på mangelfull informasjon og Wasmuth ber derfor om at vedtaket gjøres ugyldig.

2.4.2 Kommunens kommentarer

Kommunen har ikke lagt vekt på FNs bærekraftsmål i prosessen, og det er ikke gjort egne beregninger av utslipp fra kjøretøyene.

Om områdene Junkerdal, Graddis og Skaiti viser kommunen til Statsforvalteren i Nordlands høringsinnspill om at kommunen har oppfylt utredningskravet når det gjelder friluftsliv. Videre viser kommunen til de konsekvensutredninger som er gjort og at snøskuterløypa her får konsekvenser for friluftslivet. Kommunen mener den har opplyst saken tilstrekkelig.

Kommunen viser til at den har gått igjennom de nasjonale databasene for naturmangoldsregistreringer og at den har vært åpen på i prosessen at det ikke vil bli gjennomført nykartlegginger i influensområdet da datagrunnlaget anses som tilstrekkelig. Kommunen viser til at den har fulgt Miljødirektoratets veiledningsnotat av 7. januar 2016 (rev. 27. april 2016) om naturmangold og planlegging av snøskuterløyper. Kommunen finner ikke at manglende nykartlegging leder til ugyldighet og at vurderingene etter nml. §§ 8-12 er gjort i henhold til lovens krav.

2.5 Klage fra Kjell Gunnar Brenna

Tema: Merknadsbehandling, markeds-/brukerundersøkelse, naturmangfold, reindrift

2.5.1 Klagers anførsler

Kjell Gunnar Brenna fremmer klage på vegne av «alle grunneiere og hytteeiere på Austerås og Brattlia i Skaiti». I hans høringsuttalelse 21.12.20 uttaler han seg på vegne av gårdene Austerås (gnr 70/3) og Brattlia (gnr 70/10) med tilhørende hytteeiendommer.

Brenna anfører at hans høringsuttalelse ikke lå vedlagt sakspapirene til kommunestyrets behandling.

Brenna mener at kommunen ikke har invitert lokale næringsinteresser og andre med stedlig kompetanse til å medvirke i prosessen.

Det vises til reinbeitekonvensjonen og at området der snøskuterløypa er planlagt ligger i et svensk reinbeitedistrikt. Brenna mener at selv om konvensjonen ikke er ratifisert enda, så er vedtaket gjort på sviktende premisser. Kommunen har ignorert høringsuttalelsene fra Arjeplog kommune og svensk reindriftsnæring i saksutredningen.

2.5.2 Kommunens kommentarer

Kommunen erkjenner at det foreligger feil ved at Brennans høringsuttalelse ikke ble fremlagt kommunestyrets behandling. Kommunen mener at feilen er rettet ved at uttalelsen er tatt med i merknadsbehandlingen som er fremlagt kommunestyret ved førsteinstansbehandling av klagen.

Kommunen viser til at den har hatt møter åpne for allmennheten samt egne møter med beboere i Skaiti og at det har vært mulig for lokale interesser å dele sin informasjon gjennom høringsinnspill i prosessen.

Om reinbeitekonvensjonen har kommunen i konsekvensutredningen vist til at denne ikke er ratifisert og kommunen har forholdt seg til slik reindriften er styrt i dag. Det har vært dialog med reindriften på både norsk- og svensk side. Om bekymringene for at løypa vil medføre økt trafikk på svensk side av grensen, inn i svenske reinbeiteområder, viser kommunen til at det er et anliggende for Sverige hvordan motorferdsel er regulert der. Kommunen har dialog med administrasjonen i Sverige vedrørende «ferdselsforbudssone mellom Norge/Sverige mot Saltdal kommune», at dette er en sak som diskuteres mellom Arjeplog kommune, reindriften og svenske næringsinteresser og at

det er Arjeplog kommune som må fatte slikt forbud. Kommunen er kjent med at næringen er svært bekymret for utvikling av snøskuterkjøring fra norsk side, samt økt trafikk fra Skaiti.

2.6 Klage fra Lisa Dillan

Tema: Utredning, friluftsliv, reindrift, naturmangfold, støy, naturvernområde

2.6.1 Klagers anførsler

Lisa Dillan har fremmet klage på vegne av følgende grunneiere i løypens influensområde: Kajsa Zetterquist, Ellen Brinchmann Eben, Ivar Dillan og seg selv Lisa Dillan.

Dillan anfører at formannskapet og kommunestyret ikke har fått fremlagt tilstrekkelig grunnlag for å fatte beslutning på i saken grunnet kommunedirektørens mangelfulle og inkonsekvente utredninger og begrunnelser.

Dillan mener at løypa strider mot intensjonen og ordlyden i motorferdselloven § 4a vedrørende friluftsliv.

Om hensynet til reindriften viser Dillan til innspill fra svensk reindriftnæring i prosessen og at kommunen ikke har lyttet til, eller tatt nevneverdig hensyn til disse, i konsekvensutredningen.

Dillan mener at kommunen i utredning av naturmangfold ikke har vurdert, kommentert eller tatt inn en lesbar vurdering mht truede områder som er i området. Dette er særlig problematisk mht de arter som har status som «sterkt truet» på rødlista. Det vises her til bjørn, jerv, gaupe, ulv samt flere fuglearter.

Kommunens utredning av støy er ifølge Dillan ikke gjort slik det skal i hht effekten for friluftsliv, hyttefelt, reindrift og naturmangfold. Dillan mener krav til støyfaglig kompetanse ikke er oppfylt av kommunen.

Dillan mener at løypa er lagt så tett ved grenset for verneområder at støy og visuell forstyrrelse vil være uforenelig med friluftslivsinteressene i verneområdene.

2.6.2 Kommunens kommentarer

Kommunen viser til at konsekvensene av skuterløypa og kommunens vurdering av hensynet til friluftsliv mv. opp mot andre hensyn, fremkommer av vedtaket til kommunestyret. Videre at kommunestyret har valgt å prioritere snøskuterløype.

Om reindriften så viser kommunen til at det har vært dialog med reindriften på norsk og svensk side ved utredning av konsekvenser for næringen. Det vises til at Statsforvalteren i Nordland ikke har klaget på kommunens vedtak.

Om naturmangfold viser til kommunen til at den har gjennomgått Naturbase sensitive artsdata (unntatt offentligheten) og at Statsforvalteren uttaler seg dersom en løype vil kunne være i konflikt med disse artene. Det er utarbeidet eget notat vedrørende vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 som var fremlagt ved kommunestyrets vedtak.

Kommunen mener at støyveilederens minsteavstand for avstand til fritidsbebyggelse er overholdt, at disse er lagt til grunn i utredningen samt reduksjon i de områder der hastigheten er nedsatt.

Kommunen viser til at løypa er lokalisert i overkant av 700 meter fra Junkerdal nasjonalpark. Kommunen erkjenner at støy utover det som er beskrevet i veilederen vil kunne forekomme under gitte værforhold og på utsatte punkter. Det vises videre til at støy vil kunne påvirke ca. 357 dekar av Stor-Graddis naturreservats totalareal på 4600 dekar.

2.7 Klage fra Maria Bredesen og Theresa Eline Bredesen

Tema: Medvirkningsprosess, støy, innsigelser fra svenske myndigheter og reindrift

2.7.1 Klagers anførsler

Klagen synes å være fremmet av Maria Bredesen (oversendelse med klageanførsler) og Theresa Eline Bredesen i fellesskap (signert leserbrev) og inneholder i tillegg til leserbrevet tre skjermdumper fra sosiale medier som viser rydding av løypetraséen.

Klager synes å mene at medvirkningskravet i nf. § 4a ikke er oppfylt av kommunen. Dette begrunnes med at hovedkontakten i prosessen har vært mellom kommunen og Skaiti Fjellcamp DA og at innkallinger til folkemøter først har blitt sendt de parter og grunneiere som ikke ønsker snøskuterløype når møter er igangsatt. Det etterlyses at «*samtlig fastboende, hyttefolk og campingfolk får all den informasjonen som ligger i det å utbygge en skuterløype, herunder selve prosessen, hvilke regler som gjelder, og eventuell bruk av kamaraovervåkning m.m.*».

Det anføres at det i dag er sjenerende og forstyrrende støy fra campingplassen ut over «normal åpningstid» og at denne [støy]problematikken kan forverres grunnet økt aktivitet på campingplassen som følge av etablering av snøskuterløype.

Klager viser til startpunkt for snøskuterløypa ved Myra ligger nesten innerst i bebodd område og at løypa vil medføre økt trafikk med bil og henger gjennom gårdstun og forbi husene. Av trafikale forhold vises også til at slitasjen på Skaitivegen kan bli betydelig, noe som medfører økte kostnader til vedlikehold og brøyting.

Klager mener at slik løypa er lagt, vil den grunnet topografiske forhold virke sjenerende og forstyrrende da den passerer flere hytter, ligger over bebyggelse, i randsonen til verneområder, da det er lite skog som demper lyden og da løypa er lagt oppover en fjellrygg.

Det vises til at det fra svensk side er uttrykt bekymring rundt skutertrafikken og det vises til at Arjeplog kommune har vurdert å stenge ned skuteraktiviteten i grenseområdene. Det settes spørsmålstegn ved om kommunen har lest og respektert innsigelsene som er kommet fra både Arjeplog kommune og den svenske reindriftnæringen.

Avslutningsvis settes det spørsmålstegn ved om det er tatt i betraktning at løypa kan gi næring til smuglekriminalitet og på hvilket grunnlag kommunen antar at løypa vil ha positiv effekt for næringslivet.

2.7.2 Kommunens kommentarer

Kommunen mener den har forholdt seg til lovens regler om offentlig ettersyn, oppstartvarsel og viser til at det er gjennomført flere folkemøter. Offentlig ettersyn er varslet og sendt berørte, naboer og grunneiere i området. Kommunen har ikke synliggjort noen kommentarer til den delen av klagen som er fremmet av Maria Bredesen utover at klager i all hovedsak bemerker parkeringsplass innenfor Skaiti.

3 Statsforvalterens vurdering

Da omfanget av klager er stort og da det i stor grad er de samme klageanførslene som går igjen, har vi valgt å vurdere klagenes anførsler samlet og tematisk i det videre. Flere av klagenes inneholder generelle uttrykk for motstand mot løypa og misnøye med at interessene som taler imot opprettelse av løypa ikke har blitt hørt av kommunestyret. Vi har i det videre kun synliggjort våre vurderinger av de anførslene som er av en viss substans og hvor det har vært mulig å vurdere om disse synliggjør saksbehandlingsfeil ved kommunens vedtak i sak 21/21.

Reindrift

Det følger av nf. § 4a fjerde ledd at det er forbudt å etablere løyper som vil være til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften». I KLDs merknader til nf. § 4a har departementet utdypet dette:

«Løyper som virker inn på reindriftenes særverdiområder og minimumsområder vil normalt anses for å være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften. Med særverdiområder menes flyttelei, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Minimumsbeiter er det årstidsbeitet som begrenser distriktets reintall. Kommunene skal spesielt ta hensyn til viktige vinterbeiteområder.»

Hvorvidt løyper i «særverdi eller minimumsområder» er til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften», er dermed en skjønnsmessig vurdering hvor det må legges avgjørende vekt på næringas egne vurderinger av konfliktpotensialet og avbøtende tiltaks egnethet. Det er derfor et særskilt krav til involvering av reindriften, noe som også vektlegges i Miljødirektoratets veileder av 20. oktober 2017 om planlegging av snøskuterløyper og hensynet til reindriften.

Løypa Skaiti-riksgrensen berører særverdi og minimumsområder hvor løyper «normalt er til vesentlig skade eller ulempe for reindriften» jf. KLDs merknader til nf. § 4a fjerde ledd. Det er i utgangspunktet ikke tillatt å etablere løyper i slike områder jf. forbudet i nf. § 4a fjerde ledd. Bevisbyrden ligger derfor på kommunen for å vurdere om løypa allikevel ikke er til vesentlig skade eller ulempe. Det forutsettes her at kommunen legger til rette for aktiv medvirkning overfor berørte reinbeitedistrikt for å sikre seg utfyllende informasjon ut over reindriftenes arealbrukskart i NIBIO Kilden. Dette følger av Miljødirektoratets veileder av 20.10.2017 om planlegging av snøskuterløyper og hensynet til reindriften.

Kommunen opplyser i utredningen at den har hatt møte med leder av Balvatn reinbeitedistrikt og leder for Semisjaur-Njarga sameby samt telefonisk kontakt med Saltfjellet reinbeitedistrikt den 26. mai 2020.

Selv om det kun er Semisjaur-Njarga Sameby som har påklaget kommunens vedtak har bl.a. FNF Nordland anførsler som retter seg mot hvordan Balvatn reinbeitedistrikt er hensyntatt i forskriften. Statsforvalteren har derfor valgt å gjøre en helhetlig vurdering av om løypa er til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften», også i de to norske reinbeitedistriktene Balvatn reinbeitedistrikt og Saltfjellet reinbeitedistrikt.

Svensk reindrift - Semisjaur-Njarga Sameby

Semisjaur-Njarga Sameby har overfor kommunen uttalt seg negativ til løypa i sine høringsuttalelser og i møte med kommunen. Det er også i klagen samebyens primære standpunkt at løypeforskriften bør oppheves.

Løypa ligger i sin helhet innenfor konvensjonsområdet for svensk reindrift, altså beiteområder som var del av den opphevede reinbeitekonvensjonen av 1972. Ny reinbeitekonvensjon er enda ikke

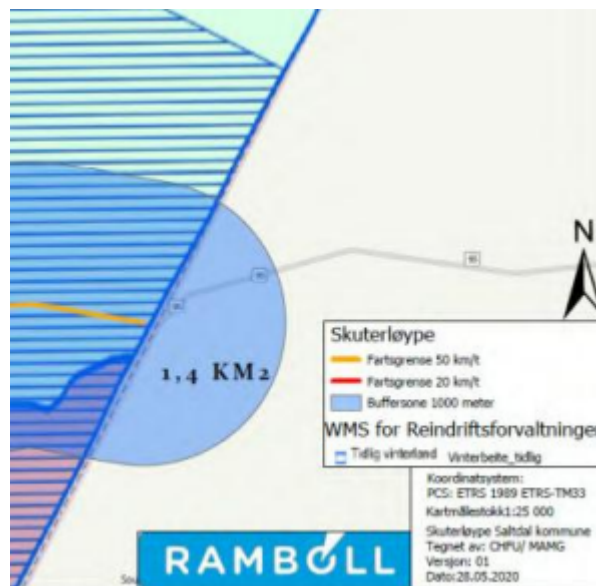

ratifisert, og i påvente av dette gjelder Lov om endringer i lov av 9. 1972 nr. 31 om reinbeiting i henhold til konvensjonen av 9. februar 1972 mellom Norge og Sverige om reinbeite (grensereinbeiteloven) på norsk side av grensen. I Sverige gjelder Lappekonvicillen av 1751.

Semisjaur-Njarg Sameby har beiterett innenfor konvensjonsområdet i Saltdal kommune i perioden «fra og med 1. juli til og med 31. august» jf. [Grensereinbeiteloven](#) § 2 første ledd nr. 2 jf. § 5 første ledd nr. 2. Semisjaur-Njarg berøres dermed ikke direkte av snøskuterløype mellom Skaiti og riksgrensen da de ikke har beiterett på norsk side i den tiden det er tillatt å holde løypene er åpne jf. nf. § 4a andre ledd (t.o.m. 5. mai).

Spørsmålet er imidlertid om Saltdal kommune plikter, slik samebyen anfører, å ivareta også de indirekte konsekvensene av en tilførselsløype til det svenske løypenetet – altså de konsekvensene snøskutere som kommer fra norsk side vil kunne påføre rein som beiter på svensk side av riksgrensen når snøskuterne beveger seg på svensk territorium.

Der influensområdet fra løypa på norsk side strekker seg inn i Sverige og påvirker «særverdi eller minimumsområder» for reindriften på svensk side av riksgrensen, ville dette falle inn under utrednings- og hensynsplikten i nf. § 4a. Snøskuterløypa påvirker et område på 1.4 km² på svensk side av grensen som følge av støy fra løypa. Dette er synliggjort i kommunens utredning (se kartutsnitt under) lhht. svenske reindriftskart er det ikke særverdi- eller minimumsområder innenfor dette arealet.

Kartutsnittet viser løypas influensområde inn på svensk side av riksgrensen og det arealet som her influeres (1.4 km²) grunnet støy fra løypa. Bufferson 1000m.

Slik vi forstår Semisjaur-Njarg Samebys klage retter denne seg imidlertid mot negative konsekvenser av snøskuterkjøring som følge av kjøring på svensk side av riksgrensen.

Verken i lovteksten, lovforarbeidene Prop. 35 L (2014-2015), Klima- og miljødepartementets merknader til nf. 4a eller Miljødirektoratets veileder om hensynet til reindriften ved etablering av snøskuterløyper finner vi støtte for at utredningsplikten og hensynsplikten overfor reindriften i nf. § 4a kan tolkes i en så vid forstand at det pålegges kommunen å vurdere konsekvensene av motorferdsel i annet land eller hensynte reindriften i annet land som følge av denne.

Statsforvalteren er av den klare oppfatning at regulering av snøskuterkjøring på svensk territorium reguleres av svensk lov og må reguleres av svenske myndigheter. Svenske myndigheter har ikke motsatt seg at løypa føres frem til riksgrensen og kobles på det svenske løypenet, selv om både Arjeplog kommune og Länsstyrelsen i Norrbotten har uttalt seg negative til denne påkoblingen.

Statsforvalteren vil imidlertid bemerke at det på svensk side både er vedtatt faste, nasjonale motorferdselsforbudsområder og at det fortløpende vedtas midlertidige motorferdselsforbudsområder av Arjeplog kommune. Saltdal kommunens forskrift har ikke tatt inn over seg hvordan en tilførselsløype til det svenske løypenet skal reguleres ut ifra om det er vedtatt slikt forbud på svensk side. Kommunen burde hatt en bestemmelse om at løypa stenges når det vedtas forbud på svensk side. Dette for å unngå at snøskuterkjørere fra norsk side ledes inn i et forbudsområde hvor motorferdselen vil være ulovlig. Dette er en mangel ved kommunens forskrift, men ikke å regne som en saksbehandlingsfeil. Forholdet kan løses gjennom dialog med svenske myndigheter og bruk av eksisterende stengningsbestemmelse i kommunens forskrift.

Semisjaur-Njarg Sameby har anført at de innehar grunneierrettigheten og derfor også nektingsrett. Statsforvalteren vil, med bakgrunn i vurderingene over, understreke at slike grunneierrettigheter i så fall må være et forhold mellom samebyen og svenske myndigheter. Det er, så vidt oss bekjent, ikke slått fast rettslig at samebyen innehar grunneierrettigheten på norsk side – altså området som influeres av løypa. Spørsmålet er så om beiteretten som reindriften, både norsk og svensk, har i Saltdal kommune medfører nektingsrett.

Reindriften nektingsrett ble vurdert av Klima- og miljødepartementet i lovproposisjonen Prop. 35 L (2014-2015) med bakgrunn i innspill fra Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL). Her uttaler departementet på s. 20 at det har *«forståelse for reindriften ønske om nektingsrett på linje med grunneier, men viser til at det totalt foregår reindrift i nærmere 140 av landets kommuner [...] Departementet mener at en nektingsrett for reindriften vanskelig lar seg forene med regjeringens ønske om økt kommunalt selvstyre på motorferdselsfeltet, jf. uttalelsen i regjeringsplattformen om at regjeringen vil la kommunene forvalte motorisert ferdsele i utmark. Departementet fastholder derfor at hensynet til reindrift ivaretas gjennom et forbud mot snøscooterløyper som er til vesentlig skade eller ulempe for reindrift. Departementet forutsetter at kommunene følger føringene om tidlig involvering av reindriftsinteressene, og legger til grunn at kommunene klarer å ivareta hensynet til reindrift.»*. Departementet konkluderer i pkt. 5.7.3 med at *«[n]år det gjelder forslaget fra Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) går departementet ikke inn for dette»*.

Balvatn reinbeitedistrikt (rbd)

Kommunen opplyser å ha hatt en «gjennomgang av området sammen med Balvatn reinbeitedistrikt» som har beiterett der løypa er plassert. Det opplyses her at hovedflokkene flyttes til vinterbeiter i Sverige (Mavas og omegn) i nov/des og blir senere samlet og flyttet til norsk side. Det opplyses i utredningen at *«siden distriktet er lite avhengig av alt vinterbeite spesielt nå det er dårlige vintre. Dette er også det eneste området som er et senvinterbeite i distriktet og derfor viktig i den sammenheng.»* Dette er eksemplifisert med at Graddis var et viktig vinterbeite i 2020 (beitekrise i Nordland, Toms og Finnmark red.anm.) pga. lite snø og det var nødvendig å føre rein i Skaiti.

Kommunen vurderer ikke at løypa er til vesentlig skade eller ulempe for reindriften:

«På grunn av løypas lokalisering i senvinterbeite anses det at tiltaket er til ulempe for reindriften. Området Graddis/Skaiti er ikke en del av det minimumsbeitet som begrenser distriktets reintall og at det derfor ikke kan anses å være til vesentlig skade for reindriften samlet sett. Kommunedirektøren viser til det innspillet Statsforvalteren har kommet med i innspill til høringen.»

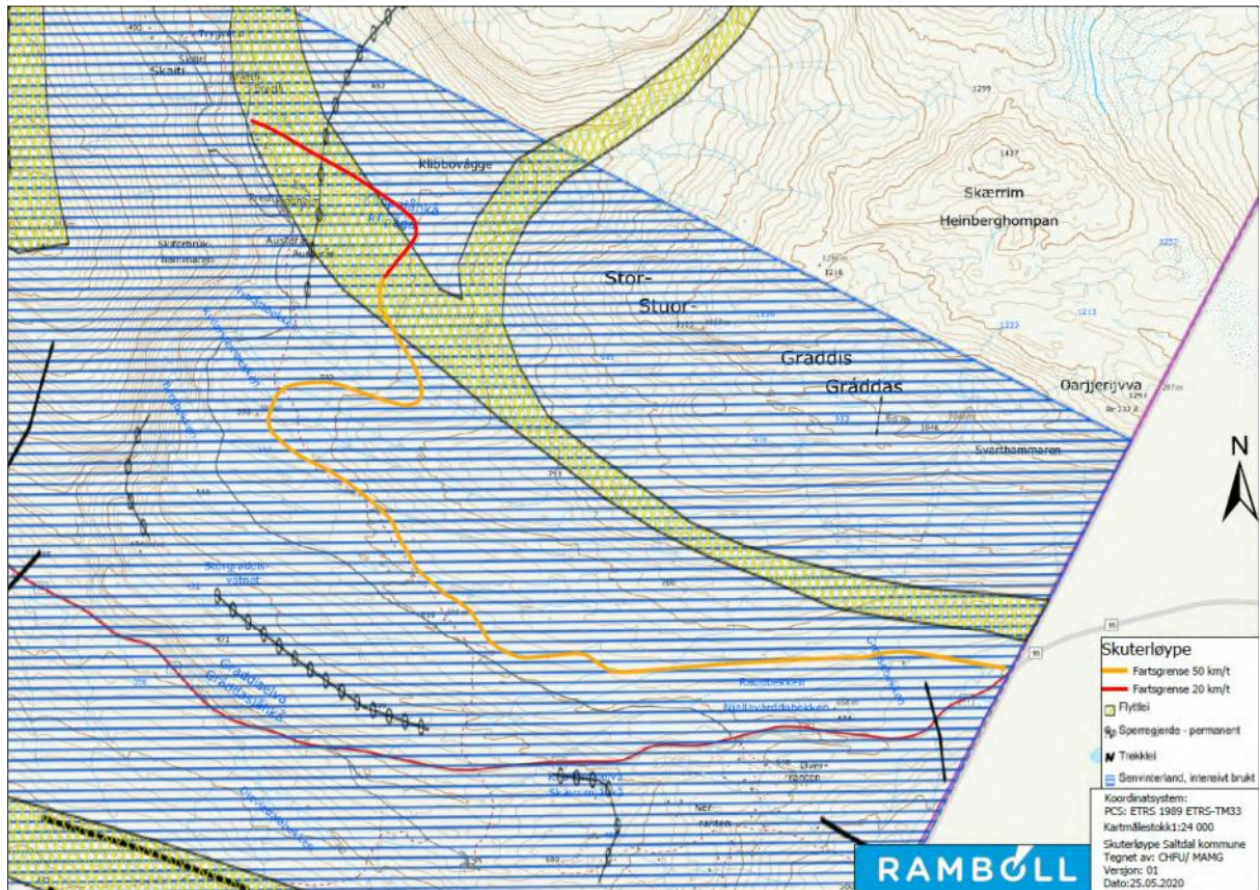
I utredningen av tema reindrift (s. 26) er det gjengitt at reindriften i Balvatn rbd er *«bekymret for at snøskuteraktiviteten vil forstyrre trekket til reinen fra Graddis og nordover mot samlingsområdet på høgfjellet.»*.

Løypa berører servinterbeiter (minimumsbeiter) og flyttlei (særverdiområde) for Balvatn reinbeitedistrikt hvor løyper *normalt* er til *«vesentlig skade eller ulempe for reindriften»* jf. KLDs merknader til nf. § 4a. Vinterbeitet som berøres er det eneste distriktet har tilgang på og er således viktig for distriktet. I perioden mellom flytting til vinterbeiter i Sverige og tilbakeflytting til servinter- og vårbeiter i Norge benyttes området i hovedsak av strørein. Området Gaddis/Skaiti benyttes i normalår som vinterbeite for strørein mens hovedflokken er på svensk side og er ikke trukket frem som *«viktig vinterbeiteområde»* i distriktsplan for Balvatn rbd.

Statsforvalteren i Nordland har frarådet kommunen å opprette snøskuterløypa mellom Skaiti og riksgrensen av hensyn til samlet belastning for reindriften. Statsforvalteren viser til at løypa går i reindriftras særverdi- og minimumsområder og vil være til vesentlig skade og ulempe for reindriftra. Statsforvalteren i Nordland har imidlertid ikke påklaget forskriften, selv om de er den regionale reindriftsfaglige myndigheten. Balvatn rbd har imidlertid ikke fremmet klage til forskriftsvedtaket.

Kommunen har, etter anbefaling fra Statsforvalteren i Nordland, tatt inn bestemmelse i § 3a) om tidligste løypeåpning 1. januar, at reindriftra kan kreve stenging av løypa mellom 15. april og 1. mai og at dersom området skal tas i bruk som kalvingsområde eller flyttlei skal løypa stenges. Kommunen erkjenner at den må ha *«løpende dialog med reindriftsnæringen i området (gjelder både norsk og svensk reindrift)»*. Dette er i tråd med lovgivers intensjon og nødvendig for å unngå at løypene vil være til *«vesentlig skade eller ulempe for reindriften»* dersom forholdene endrer seg sammenliknet med på vedtakstidspunktet.

Vår vurdering er at de avbøtende tiltakene og kommunens begrunnelse gjør at løypa ikke anses å ville være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften i Balvatn rbd. Dette bygger imidlertid på den klare forutsetning at kommunen stenger løypa på kort varsel når reindriftra ber om dette og at reinbeitedistriktet fortsetter å akseptere løypa slik den tilsynelatende her har gjort. Vi tillater oss å presisere at dersom Balvatn reinbeitedistrikt hadde påklaget forskriften og motsatt seg opprettelse av løypa, ville saken stilt seg annerledes. Dette grunnet det sterke rettsvernet reindriften har i nf. § 4a.

Kartutsnitt fra Saltfjellet kommunes saksfremlegg i sak 21/21 som viser hvordan løypa (rød/gul linje) berører særverdiområder (flyttlei) og minimumsområder (vinterbeite) innenfor rbd 25 Balvatn. Distriktsgrensa mellom rbd 24 og rbd 25 følger Rv. 7 (mørk rød linje).

Saltfjellet reinbeitedistrikt

Distriktsgrensa mellom rbd 25 Balvatn og rbd 24 Saltfjellet følger om lag traseen for Rv. 7. Saltfjellet rbd vil kun påvirkes indirekte av løypa, da med bakgrunn i at støysonen (influensoområdet) vil strekke seg inn i distriktet. Distriktet uttaler i høringsuttalelse (e-post) datert 24. november 2017 til varsel om oppstart er at de ikke har innvendinger mot etablering av løype mellom Skaiti og riksgrensen.

Konklusjon

Statsforvalteren kan ikke se at det foreligger saksbehandlingsfeil i kommunestyrets vedtak i sak 21/21 for temaet reindrift.

Vi vurderer utredningen av tema reindrift og medvirkningen overfor reindriftsinteressene som tilfredsstillende ut ifra utrednings- og medvirkningskravet slik dette er uttrykt i nf. § 4a, KLDs merknader til nf. § 4a og Miljødirektoratets veileder 20.10.2017. Kunnskapen i offentlige databaser og distriktplaner er supplert med informasjon fra berørte reinbeitedistrikt og anerkjent adferdsøkologisk forskning om hvordan rein påvirkes av forstyrrelser.

Kommunen har tatt inn bestemmelser i forskriften om stenging av løypa av hensyn til reindriften mv. for å forhindre at løypa vil være til «vesentlig skade eller ulempe» for reindriften i de perioder det oppholder seg rein i løypas influensområde (avvik fra normaltilstand).

Selv om det kan anses som dårlig forvaltningsskikk å ikke vektlegge negative tilbakemeldinger fra svenske myndigheter til løypesammenknytningen med det svenske løypenettet, kan vi ikke se at dette medfører saksbehandlingsfeil ved kommunens vedtak. Klageanførselene fra Semisjaur-Njarg Sameby er knyttet til motorferdsel som skjer på svensk side av riksgrensen, dog delvis som en konsekvens av tilførsel av snøskutere fra den norske snøskuterløypa mellom Skaiti og riksgrensen samt parkeringsplass ved riksgrensen. Motorferdsel på svensk territorium må i så fall reguleres av svenske myndigheter. Rettskildene taler ikke for at reindriften har nektingsrett ved etablering av snøskuterløyper slik Semisjaur-Njarg Sameby anfører.

Etter Statsforvalterens vurdering ligger det ikke til utredningsplikten i nf. § 4a å utrede hvilke konsekvenser motorferdsel på svensk side av riksgrensen har for reindriften, ei heller vil dette falle inn under forbudet mot «løyper til vesentlig skade eller ulempe for reindriften» i nf. § 4a.

Vi kan ikke se at klager har anført forhold som medfører saksbehandlingsfeil ved kommunestyrets vedtak i sak 21/21 og klagen tas dermed ikke til følge.

Vi gjør kommunen oppmerksom på at vurderingen av om løypa er til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften» kan endre seg dersom ratifisering av ny norsk-svensk reinbeitekonvensjon leder til endringer i beitebruk [i tid og geografisk utstrekning]. Dette gjelder både norske reinbeitedistrikters og svenske samebyers bruk av løypas influensområde i den tid løypene lovlig kan holdes åpne [snødekt mark, til og med 5. mai]. Tilsvarende dersom klimaendringer medfører at vinterbeitene i løypas influensområde i større grad tas i bruk enn i dag, slik som tilfellet var vinteren 2020. Kommunen vil i så fall måtte gjøre en ny vurdering av denne løypa dersom forutsetningene endrer seg – altså om forbudet i nf. § 4a fjerde ledd mot løyper til «vesentlig skade eller ulempe for reindriften» slår inn.

Friluftsliv

Ved fastsetting av løypene skal kommunen jf. nf. § 4a «ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet». Det følger av KLDs merknader til nf. § 4a at kommunen ikke bør legge løyper i områder kartlagt som «viktige eller svært viktige friluftslivsområder» jf. veileder M98-2013 samt holde «store sammenhengende vinterfriluftslomsråder» fri for løyper.

Departementet understreket i forarbeidene (Prop. 35 L (2014-2015) pkt. 4.3) at det fortsatt er et viktig nasjonalt mål å skjerme natur- og friluftslivsinteresser mot unødvendig støy og andre belastninger med motorisert ferdsel. Lovtekstens ordlyd om at kommunen ved fastsetting av løypene skal ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftsliv betyr ifølge forarbeidene at kommunen må tillegge hensynet til friluftslivet spesielt stor vekt. Det er særlig friluftslivet som risikerer å bli skadelidende ved etablering av snøskuterløyper, ikke minst som følge av eventuell ulovlig kjøring med utspring i løypene. Hensynet til friluftslivet står derfor i en særstilling

Løypa Skaiti-grensen er i sin helhet plassert innenfor friluftslivsområdet «Stor-Graddis-Bjørntoppen» som er verdisatt som «viktig». Løypa ligger i tillegg 100-500 meter fra friluftslivsområdet «Stor-Graddis» som også er verdisatt som «viktig», altså innenfor anbefalt minsteavstand på 450 meter jf. Miljødirektoratets støyveileder av 10. januar 2018.

Kommunen har beskrevet vinterfriluftslivsbruken, gjort konkrete vurderinger av hvor stor del av friluftslivsområdene som blir berørt av støy, og synliggjort brukerkonflikter mellom løypa og

friluftslivsinteressene. Det vises her til at løypa antas å medføre brukerkonflikt med jegere med hund samt skigåere i preparert skiløype. Kommunen erkjenner at støy vil være til sjananse langsmed/i løypa og innenfor de områdene som berøres av støy (innen 450 m).

Kommunen har videre vurdert de berørte friluftslivsområdene opp mot øvrige kartlagte friluftslivsområder i kommunen og om de to berørte friluftslivsområdene innehar kvaliteten «særlig godt støymiljø». Det konkluderes her med at det finnes tilsvarende arealer som de som berøres i Saltdal kommune. Øvrige, sammenliknbare vinterfriluftslivsområder er verdisatt som A-områder – «svært viktige friluftslivsområder» - og tilsvarer totalt ca. 306.000 daa. De negative konsekvensene ved forringelse av vinterfriluftslivsområdene i/nær snøskuterløypa vil «bety en del for de som har tilknytning til grenda eller har fritidsbebyggelse/caravan». Deler av berørte friluftslivsområder «anses å ha et godt lydmiljø, nærhet til veg», men «parkering med skutere trekker noe ned». Avbøtende tiltak er vurdert.

For å redusere negative konsekvenser av støy på de to viktige friluftslivsområdene er det fastsatt avbøtende tiltak i forskriften, herunder fartsgrense 20 km/t ved nærområdet til Skati, senere løypeåpning, mulighet for å stenge løypa periodevis ved utfart på ski slik som utfartsdager/viktige helger/påske, nattestenging og redusert rastegrense.

Er kommunestyrets vekting av friluftslivsinteressene klart uforholdsmessig?

Om overprøving av kommunens skjønn i klagesaker etter nf. § 4a har Klima- og miljødepartementet uttalt følgende i brev 4. oktober 2017 til Fylkesmannen i Troms vedrørende vekting av hensynet til friluftslivet:

«Bare der kommunens vekting av de ulike hensynene er klart uforholdsmessig – for eksempel der kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge eller avveiningen ut ifra den konkrete situasjonen fremstår svært urimelig i disfavør disse hensynene, er det etter departementets syn grunnlag for å oppheve vedtaket.»

Departementet har i det samme brevet uttalt følgende vedrørende de krav som stilles til kommunens begrunnelse dersom løyper etableres i strid med lovgivers intensjon:

«Departementet vil bemerke at lovgiver har gitt hensynet til friluftsliv en særstilling fremfor de andre hensynene, jf. motorferdselloven § 4a fjerde ledd tredje setning og den tilsvarende bestemmelsen i forskriften ("Ved fastsetting av løypene skal kommunen ta særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet"). Dette betyr fortsatt ikke at det er forbudt å la friluftslivsinteressene vike for andre hensyn. Bestemmelsen må først og fremst forstås slik at den stiller ekstra strenge krav til vedtakets begrunnelse der det er friluftslivshensyn som berøres. Vedtaket må inneholde en grundig vurdering av støy og andre ulemper for friluftsliv, av de andre relevant hensynene i saken, og kommunens avveining av disse.»

Som departementet bemerker er det et skjerpet krav til begrunnelse når kommunen allikevel velger å legge løyper i viktige eller svært viktige friluftslivsområder. Dette gjelder spesielt tilfeller hvor administrasjonen v/rådmannen innstiller på at løypa ikke bør opprettes av hensyn til friluftsliv, naturmangfold mv., altså hensynsbestemmelsene i nf. § 4a. Da dette er en «bør ikke»-bestemmelse i nf. § 4a ligger det, som kommunestyret også påpeker, til kommunens skjønn å etablere løyper også i disse områdene.

Det er klart at det ikke er anbefalt å legge snøskuterløyper i områder som er så viktige for friluftslivsinteressene som de som berøres av løypa Skaiti-riksgrensen. Samtidig er det ut fra Miljødirektoratets veiledningen og Klima- og miljødepartementets brev av 4. oktober 2017 klart at det ikke er noe forbud mot å legge snøskuterløyper i viktige og svært viktige friluftslivsområder.

Kommunen kan legge løyper i slike områder dersom den etter en konkret vurdering finner at det foreligger andre hensyn som etter kommunens skjønn er så tungtveiende at hensynet til friluftsliv må vike. Dette forutsetter at kommunen har gjort en saklig og forsvarlig vurdering og avveining av de ulike hensynene mot hverandre, herunder vurdert muligheten for avbøtende tiltak og mindre konfliktfylte løsninger. Departementet sier at det stilles ekstra strenge krav til vedtakets begrunnelse der det er friluftslivshensyn som berøres.

Kommunestyret har ved sine behandlinger av saken vært klar over at det foreligger interessekonflikter mellom friluftslivsinteresser og interesser som taler for opprettelse av løypa, og at dette gjelder selv om det er fastsatt avbøtende tiltak. De er godt kjent med at svært viktige friluftsområder vil bli utsatt for støy over anbefalte verdier, og at det foreligger sterke protester fra lokale og regionale høringsparter (både privatpersoner og friluftslivsorganisasjoner) som er begrunnet i hensynet til friluftslivsinteressene. Kommunestyret har, som vist over, imidlertid lagt avgjørende vekt på at det finnes andre områder i kommunen som er båndlagt og hvor friluftslivet har fortrinnsrett og at disse områdene innehar tilsvarende kvaliteter som de som vil kunne gå tapt ved opprettelse av løypa.

Konklusjon

Vi vil understreke at kommunedirektøren har lagt frem en god, faglig forankret innstilling for kommunestyret i denne saken. Kommunedirektøren har synliggjort at opprettelse av løypa vil være i strid med lovgivers intensjon. Spørsmålet her er imidlertid rekkevidden av kommunens skjønn, altså i hvilken utstrekning kommunen allikevel kan etablere løyper i strid med lovgivers intensjon. Klima- og miljødepartementet har i brev 4. oktober 2017 uttalt at grensen for kommunens skjønn går der vektingen av hensynet til friluftslivsinteressene er «klart uforholdsmessig», hvor «kommunen har sett helt bort fra de hensyn loven sier den skal vektlegge» eller hvor avveiningen fremstår som «svært urimelig i disfavør av disse hensynene».

Interesseavveiningen kommunestyret har foretatt vil sannsynligvis medføre at områdets kvaliteter for friluftslivet blir redusert og muligens også at friluftsfolket fortrenses fra et attraktivt friluftslivsområde i strid med lovgivers ønske. Det er betimelig å sette spørsmålstegn ved om friluftslivsinteressene, med dagens ordlyd, har et tilstrekkelig rettsvern i forhold til lovgivers intensjon i nf. § 4a. Slik vi forstår bestemmelsen vil det i stor grad være opp til kommunens stemmeberettigede innbyggere å avgjøre om kommunestyrets vekting av friluftslivsinteressene er tilfredsstillende ved interessekonflikter.

Kommunestyret har imidlertid foretatt en konkret vekting av hensynet til friluftslivsinteressene og kommet til at den allikevel ønsker å opprette løypa. Det er lagt vekt på de avbøtende tiltak som er foretatt og alternative friluftslivsområder i kommunen. Utrednings- og begrunnelsesplikten i nf. § 4a og fvl. § 37 anses som oppfylt. Vi har ikke grunnlag for å fastslå at den vektingen kommunen har gjort av hensynet til friluftslivsinteressene er klart uforholdsmessig. I lys av departementets uttalelser kan vi ikke se at kommunestyrets vedtak i sak 21/21 er beheftet med saksbehandlingsfeil som leder til ugyldighet. Klageanførselene knyttet til tema friluftsliv imøtegås dermed ikke.

Naturmangfold

Før kommunen sender forslag til løyper på høring skal den utrede virkningen løypene vil ha for naturmangfold i influensområdet jf. nf. § 4a sjette ledd. Kommunen er videre pålagt å gjøre vurderinger etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8-12 jf. § 7.

Kommunen skal ved fastsettelse av forskrift om skuterløyper ta «hensyn til naturmangfold» jf. nf. § 4a femte ledd. Kommunen skal forsøke å finne løsninger for å unngå konflikt med hensynet til naturmangfold jf. Klima- og miljødepartementets merknader til nf. § 4a femte ledd.

Miljødirektoratet har om hensynsplikten i nf. § 4a presisert at plikten til å ta hensyn til naturmangfoldet må anses som brutt dersom løypene med tilhørende rasting legges for nær hekkeplasser, hi, spillplasser eller liknende, slik at det er fare for at hekking- og yngling oppgis, eller gjennom særlig sårbare eller truede botaniske forekomster der skader på vegetasjon eller markdekke kan oppstå ved tynt snødekke.

Flere klagere anfører at kommunens kartlegging og vurdering etter nml. §§ 8-12 er mangelfull og at forskriften bryter med hensynsplikten overfor naturmiljøet i nf. § 4a.

Kommunen har i utredningen foretatt vurderinger etter nml. §§ 8-12 jf. § 7 basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag i offentlige databaser og Naturbase sensitive artsdata (u.off. jf. offl. § 24). Kommunen har benyttet Miljødirektoratets veileder av 7. januar 2016 (rev. 27. april 2016) om naturmangfold og etablering av snøskuterløyper. Det er ikke registrert funksjonsområder for arter nærmere løypa enn anbefalte varsomhetssoner i veilederen. Det er ikke krav i nf. § 4a om at kommunen må foreta nykartlegginger av naturmangfold, slik enkelte klagere anfører, men kommunen må vurdere om føre-var-prinsippet i nml. § 9 gjøres gjeldende grunnet mangelfull kunnskap. Etter Statsforvalterens vurdering er kommunens utredning av tema naturmangfold tilfredsstillende til å oppfylle utredningsplikten i nf. § 4a og nml. § 7. Vi kan ikke se at klagerne har synliggjort mangler i kunnskapsgrunnlaget som skulle tilsi at nml. § 9 kommer til anvendelse.

Kommunen er ikke pliktig til å gjøre egne beregninger av klimagassutslipp fra kjøretøyene eller vurdere FNs bærekraftsmål.

Konklusjon

Det ligger til kommunens skjønn å vedta løypa ut ifra hensynet til naturmangfoldet, med bakgrunn i de registreringene som er gjort i løypas influensområde. Klageanførslene knyttet til tema naturmangfold imøtegås ikke.

Støy

Det følger av nf. § 4a at kommunen skal ta «særskilt hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet», ta hensyn til «bolig- og hytteområder» og at Miljødirektoratets støyveileder er førende ved utredning av støypåvirkning av løypene jf. KLDs merknader til nf. § 4a.

I Miljødirektoratets støyveileder av 1. januar 2018 er det lagt til grunn en anbefalt støygrense på 40 dB for viktige- og svært viktige friluftslivsområder og 60 dB for støyfølsom bebyggelse som boliger og hytter. Dette tilsvarer en støybuffer på hhv. 450 m til friluftslivsområder og 60 m til boliger og hytter.

Kommunen har utredet løypas støypåvirkning (influensområde) ihht. Miljødirektoratets veileder og fulgt direktoratets anbefaling om å fastsette avbøtende tiltak for å redusere støypåvirkningen. Det er i støyveilederen anbefalt å foreta supplerende støyberegninger der løypa legges nærmere viktige/svært viktige friluftslivsområder og støyømfintlige bygg enn de anbefalte bufferne, alternativt at kommunen gjør konkrete vurderinger av faktisk støypåvirkning. Kommunen har valgt sistnevnte alternativ, noe den har adgang til.

Statsforvalteren mener at kommunen gjennom avbøtende tiltak har tatt tilstrekkelig hensyn til støy og andre ulemper for friluftslivet til å oppfylle hensynsplikten i nf. § 4a. Kravet til utredning, begrunnelse og hensyntagen av tema støy i nf. § 4a og fvl. § 37 anses som oppfylt.

Konklusjon

Det ligger til kommunens skjønn å vedta løyper som overstiger anbefalt støypåvirkning på friluftslivsområder og bolig- og hytteområder. Klageanførslelene knyttet til tema støy imøtegår ikke.

Krav til merknadsbehandling før vedtak

Kommunen plikter å vurdere alle innkomne uttalelser og vurderingen av «hvilken betydning disse er tillagt» skal fremgå av kommunestyrets vedtak. Dette følger av nf. § 4a tredje ledd. At kommunen ikke har tatt med uttalelsen fra Brenna i merknadsbehandlingen som ble forelagt kommunestyret ved behandlingen av sak 21/21, er en **saksbehandlingsfeil**.

Spørsmålet er så om feilen har virket bestemmende på kommunestyrets vedtak. Det faktum at Brenna har vært en aktiv høringspart gjennom hele prosessen gjennom bl.a. å ha avgitt flere høringsuttalelser, og at det er mange av de samme anførslelene som går igjen i disse uttalelsene, taler for at kommunestyret var kjent med de motforestillinger som ble fremholdt i den utelatte høringsuttalelsen ved kommunestyrebehandlingen i sak 21/21. Kommunestyret har fått forelagt Brennans uttalelse ved sin førsteinstansbehandling av klagen og kunne således valgt å ta Brennans anførsler i uttalelsen og klagen til følge og endret eget vedtak. Dette taler for at saksbehandlingsfeilen er rettet. Vi kan ikke se at feilen har virket bestemmende på kommunestyrets vedtak og veilen leder dermed ikke til ugyldighet jf. fvl. § 41 anvendt analogisk.

Konklusjon

Saksbehandlingsfeilen, utelatelse av uttalelse fra merknadsbehandlingen, anses rettet ved underinstansbehandling av klagen. Klagen tas ikke til følge.

Parkeringsarealer og trafikale utfordringer

Flere klagere peker på utfordringer knyttet til parkeringskapasitet og økt trafikk på vegen inn til løypas startpunkt i Skaiti. Slike indirekte konsekvenser av å etablere en snøskuterløype reguleres ikke av nf. § 4a, men må håndteres gjennom bruk av plan- og bygningsloven. Parkeringskapasitet mv. er synliggjort i kommunens utredning og førsteinstansbehandling av klagen. Vi kan ikke se at det knytter seg saksbehandlingsfeil til kommunens behandling.

Konklusjon

Klageanførslelene om parkeringsarealer og trafikale utfordringer knyttet til løypa tas ikke til følge.

4 Statsforvalterens vedtak

Etter en konkret vurdering har Statsforvalteren i Troms og Finnmark truffet følgende vedtak:

Statsforvalteren tar ikke klagen fra Forum for natur og friluftsliv (FNF) Nordland, Semisjaur-Njarg Sameby, Gaddis hytteforening, Jan Erling Wasmuth, Kjell-Gunnar Brenna, Lisa Dillan, Therese Elina Bredesen eller Maria Bredesen til følge.

Vi stadfester med dette Saltdal kommunestyres vedtak den 23. mars 2021 i sak 21/21.

Vårt vedtak er endelig og kan ikke påklages. Partene underrettes ved kopi av dette brevet. Vi gjør oppmerksom på partenes rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Vi ber om at vår referanse oppgis ved henvendelse til oss.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Anders Tandberg
seniorrådgiver

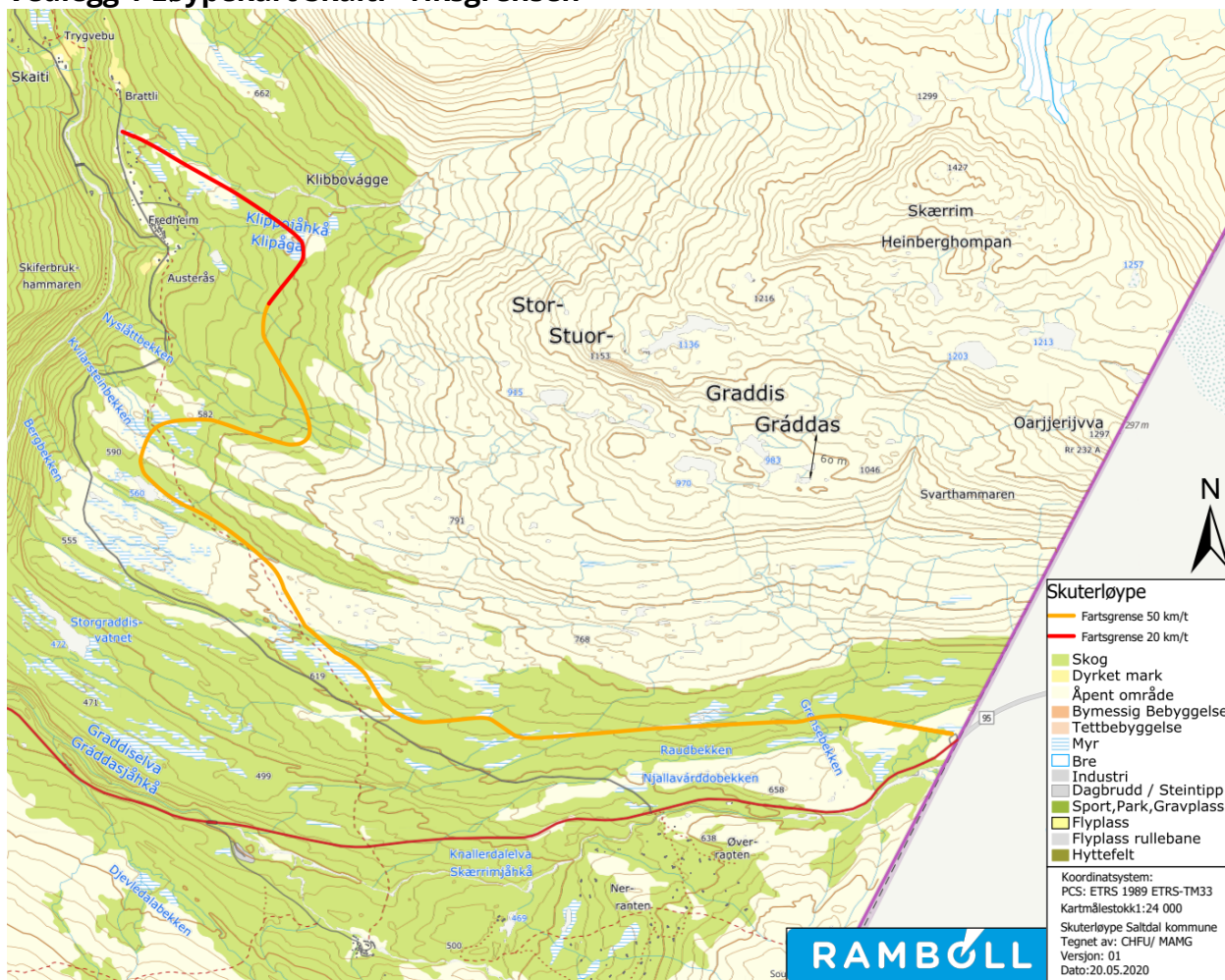
Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Nordland	Eiaveien 5	8208	FAUSKE
Therese Elina Bredesen	Sjyslettveien 1 C	8050	TVERLANDET
Lisa Dillan			
Jan Erling Wasmuth	Skeidhaugen 15	8013	BODØ
Kjell-Gunnar Brenna	Skaitiveien 100	8255	RØKLAND
Svenska Samernas Riksförbund v/Jenny Wik Karlsson	Formvägen 16	90621	Umeå, Sverige
Maria Bredesen Graddis hytteforening	Russånesveien 7	8255	RØKLAND

Vedlegg 1 Løpekart Skaiti - riksgrensen

Kart: Kartutsnittet er hentet fra Saltal kommunes forskrift [FOR-2021-03-26-1086](#), kunngjort på [Lovdata.no](#).